
[2010-11-RE](#)

CAUSA 2010-11-RE

Número de registre 188-2010. Recurs d'empara

AUTE DEL 13 D'OCTUBRE DEL 2010

BOPA núm. 60, del 20 d'octubre del 2010

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 d'abril del 2010, per la representació processal del Sr. Joan Isern Cunill, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra les decisions i actuacions judicials següents: l'aute del 29 de novembre del 2007 del Tribunal Superior de Justícia, la sentència del Tribunal de Batlles de l'1 d'abril del 2008, l'aute del 15 d'octubre del 2009, la diligència del 6 de novembre del 2009, la vista oral celebrada el 10 de novembre del 2009, la sentència del 25 de febrer del 2010 i l'aute del 15 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució i, atès que demana al Tribunal Constitucional que dicti una resolució que anul·li les decisions i actuacions enunciatades, que declari la vulneració dels drets al·legats i que ordeni la retroacció del procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 18 de maig del 2010;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Carles Viver Pi-Sunyer;

Antecedents

Primer

El 15 de desembre de 1994, la representació processal del Sr. Joan Isern Company, succeït processalment pel seu fill i hereu el Sr. Joan Isern Cunill, va formular una demanda en judici verbal civil, pel procediment ordinari, per enriquiment injust contra la Banca Privada d'Andorra, SA (antiga

Banca Cassany, SA), contra el Sr. Josep Cassany Grau, propietari i president del negoci, en el moment dels fets, succeït processalment pel seu hereu Sr. Robert Cassany Vila, i contra la Banque Nationale de Paris, que formava part en aquell moment d'una unitat d'empresa i de risc amb Banca Cassany, SA de la qual n'era gerent de fet.

Segon

El 24 d'abril del 2007 es va practicar el tràmit de tancament d'aquest judici i es van dictar dues providències que declaraven la pràctica d'un seguit de proves innecessària o improcedent.

La representació processal del Sr. Joan Isern Cunill va presentar un recurs de reposició contra la diligència mitjançant la qual es convocava les parts perquè evacuessin el tràmit de conclusions, al·legant substancialment que diverses proves documentals no havien estat degudament complimentades, que el resultat de la pràctica de dues de les proves proposades per l'adversa no els havia estat comunicat, i que el perit proposat per l'altra part havia tingut accés a una documentació que desconeixia, motius pels quals es vulneraven els seus drets constitucionals. Així mateix, segons el seu parer, les providències que havien declarat innecessària o improcedent la pràctica de diverses proves eren contràries a dret, atès que vulneraven les disposicions de l'article 80 de la Llei transitòria de procediments judicials.

Després de seguir les normes processals escaients, el 5 de febrer del 2008, aquesta part va presentar un recurs d'empara contra els autes del 29 de novembre del 2007 i del 17 de gener del 2008, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per haver-se produït una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, del dret a un procés degut i del dret a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució. Aquest recurs va ser inadmès a tràmit el 25 d'abril del 2008 (causa 2008-3-RE).

Tercer

L'1 d'abril del 2008, la Secció Civil de la Batllia va dictar una sentència en què, tot i desestimar totes les excepcions plantejades pels bancs esmentats i pel Sr. Robert Cassany Vila, també desestimava en tots els seus termes, la demanda interposada per la representació processal del Sr. Joan Isern Cunill.

Quart

Les dues parts van presentar sengles recursos d'apel·lació. En el seu recurs, la part demandant en primera instància sol·licitava, entre d'altres, que es practiquessin degudament, en fase d'apel·lació, una llarga sèrie de proves que enumerava i que, segons el seu parer, eren necessàries i pertinents per a la resolució de la causa.

El 15 d'octubre del 2009, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, mitjançant aute, va considerar que tot i que els requisits formals necessaris per sol·licitar novament la pràctica de la prova havien estat respectats, les proves que es pretenien obtenir ja constaven en les actuacions obtingudes per altres mitjans probatoris, decidia no donar lloc a aquestes pretensions i es reservava la decisió sobre les eventuais costes judicials al pronunciament de la sentència que posés fi a l'apel·lació.

Cinquè

El 25 de febrer del 2010, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar la sentència d'apel·lació en què decidia desestimar el recurs del Sr. Joan Isern Cunill i confirmar la sentència de primera instància en tots els seus extrems, sense fer cap condemna especial en relació amb les costes processals de la segona instància.

Sisè

La representació processal del Sr. Joan Isern Cunill va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions, per tal com va considerar que la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia confirmava les múltiples vulneracions dels seus drets a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut.

Setè

El 15 d'abril del 2010, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia dictava un aute en què contestava punt per punt tots els greuges adduïts per la part demandant i declarava que els havia descartat "per un raonament jurídic, conseqüent, desenvolupat i que considera ajustat als fets i al dret. El justiciable té dret a no ésser d'acord amb la motivació d'una sentència, però manifestar, com ho fa el Sr. Joan ISERN CUNILL que la motivació de la resolució no és raonable i que pot ser considerada com arbitrària i parcial, va més enllà de la llibertat de la defensa dels interessos dels seus drets, sinó que constitueix una veritable difamació envers la Justícia andorrana, que es pot equiparar a una culpa veritable."

Dit això, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia acordava desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions i condemnar el demandant a pagar les costes de l'incident esmentat.

Vuitè

El 30 d'abril del 2010, la representació processal del Sr. Joan Isern Cunill va presentar un recurs d'empara en què, en primer lloc, desgrana totes les actuacions realitzades en la via ordinària per a la defensa dels drets que considera vulnerats així com les peticions que contenen, peticions totes elles denegades per l'autoritat judicial competent.

Aquesta part dóna per reproduïts tots els arguments de fet i de dret continguts en els escrits esmentats, segons els quals, considera que diverses actuacions i decisions dels òrgans judicials en el marc d'aquest procediment judicial vulneren els seus drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa. Fonamenta aquestes vulneracions en quatre motius: primer, l'aute del 15 d'abril del 2010, que resol el darrer incident de nul·litat d'actuacions, confirma les vulneracions esmentades; segon, aquest aute no es pronuncia sobre la totalitat d'allò que aquesta part va sol·licitar –efectivament, es va sol·licitar la suspensió de l'execució de la sentència del 25 de febrer del 2010 i res es diu al respecte; tercer, el Tribunal Superior de Justícia va condemnar aquesta part al pagament de les costes de l'incident sense la previsió legal escaient i sense cap motivació; i, quart, enlloc en els Fonaments de Dret de l'aute del 15 d'abril del 2010 s'analitza el fet que la sentència esmentada confirma les múltiples vulneracions dels drets fonamentals a la jurisdicció, a la defensa i a un procés degut en aquest procediment judicial.

Així mateix, retreu al Tribunal Superior de Justícia que destaquí, en els antecedents de l'aute del 15 d'abril del 2010, que s'haurien formulat molts incidents de nul·litat d'actuacions respecte de les preteses vulneracions al·legades i que "per tant no s'ha de tornar a examinar totes aquesta presumptes vulneracions", ja que en l'aute del 22 de desembre del 2009, aquesta mateixa Sala Civil

considerava que s'havia d'esperar a la sentència definitiva per analitzar la vulneració dels drets al·legats. Aquesta contradicció demostra i confirma la vulneració dels drets fonamentals a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa.

Per acabar demana al Tribunal Constitucional que dicti una resolució que anul·li les decisions i actuacions enunciades, que declari la vulneració dels drets al·legats i que ordeni la retroacció del procediment al moment en què es va produir aquesta vulneració.

Novè

El 18 de maig del 2010, el Ministeri Fiscal va presentar un informe mitjançant el qual s'oposava a l'admissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, perquè el que realment pretén el recurrent és una revisió i reforma de les consideracions jurídiques adoptades en les resolucions objecte de recurs, que estan fonamentades jurídicament i que no són arbitràries, per tant, no hi ha la vulneració de cap dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució.

En primer lloc, el Ministeri Fiscal analitza el contingut de la sentència del 25 de febrer del 2010, punt per punt, resumint la motivació emprada pel Tribunal Superior de Justícia en relació amb les al·legacions de les parts.

Seguidament, conclou que pel que fa a la vulneració del dret a un procés degut considera que s'ha respectat el dret a un procés sense dilacions indegudes, amb totes les garanties, essencialment la de la imparcialitat objectiva del jutge, el dret d'accés a la jurisdicció, el dret a ser part en el procés, el dret a obtenir un pronunciament judicial fonamentat, el dret a interposar recurs, així com amb les garanties de prohibició de la indefensió i el dret a la defensa i el principi d'igualtat de les parts en el procés.

Pel que fa a la vulneració del dret a la jurisdicció, considera que el recurrent ha pogut al·legar i defensar els seus drets i interessos i ha obtingut una resposta a totes les seves pretensions, malgrat que les resolucions judicials no han satisfet les seves demandes i, afegeix, que el Tribunal Superior de Justícia ha contestat, punt per punt, tots els arguments plantejats amb un raonament jurídic conseqüent, desenvolupat i ajustat als fets i al dret. Així mateix, conclou, que en aquest cas, res permet afirmar que les jurisdiccions andorranes hagin estat sotmeses a altra cosa que a la Constitució i a la Llei.

Així doncs, el Ministeri Fiscal sol·licita la inadmissió a tràmit del recurs d'empara 2010-11-RE.

Fonaments jurídics

Primer

El recurrent interposa un recurs d'empara contra les resolucions i actuacions judicials següents: l'aute del 29 de novembre del 2007 del Tribunal Superior de Justícia, la sentència del Tribunal de Batlles de l'1 d'abril del 2008, l'aute del 15 d'octubre del 2009, la diligència del 6 de novembre del 2009, la vista oral celebrada el 10 de novembre del 2009, la sentència del 25 de febrer del 2010 i l'aute del 15 d'abril del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

Al·lega, en el suplico de la demanda, la vulneració dels seus drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa, reconeguts a l'article 10 de la Constitució. Llevat de la impugnació dirigida contra l'aute del 15 d'abril del 2010 del Tribunal Superior de Justícia, en tots els altres casos es remet a

deu documents presentats durant el procediment judicial previ. Aquesta manera d'al·legar en una via jurisdiccional diferenciada de l'ordinària, pot plantejar diversos problemes com, per exemple, el fet que en algun supòsit no coincideixen els drets constitucionals que en els escrits previs es consideren lesionats amb els drets que es porten al recurs constitucional d'empara.

Segon

La pretensió relativa a l'aute que acabem d'esmentar ja va ser portada en empara davant d'aquest Tribunal pels mateixos motius que ara es tornen a al·legar. El Tribunal va inadmetre el recurs per manca manifesta de contingut constitucional (art. 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional). La causa ha adquirit el caràcter de cosa jutjada (art. 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional) i s'ha d'inadmetre d'entrada.

Les preteses vulneracions de l'article 10 produïdes per la sentència de l'1 d'abril del 2008 del Tribunal de Batlles són objecte del recurs d'apel·lació i s'analitzaran en el moment d'enjudiciar les pretensions dirigides contra aquesta darrera resolució.

L'aute de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 15 d'octubre del 2009 refusa la pràctica de determinades proves en fase d'apel·lació mitjançant un raonament que no pot titllar-se d'arbitrari o irracional ni des del punt de vista lògic ni des del punt de vista jurídic. Aquest és l'únic cànon d'enjudiciament que respecte d'aquesta qüestió pot emprar el Tribunal Constitucional, atès el monopoli dels òrgans de justícia a l'hora de decidir les proves pertinents i atès que el recurs d'empara no és una instància judicial més.

La diligència del 6 de novembre del 2009 de la mateixa Sala, que convoca la celebració de la vista oral unes hores abans del previst inicialment –per evitar el seu ajornament segons sembla deduir-se de les actuacions aportades- hauria vulnerat el dret a la defensa per tal com fixa un termini massa breu per poder al·legar adequadament. Així mateix, durant la vista oral, segons consta en l'acta recorreguda del 10 de novembre del 2009, també s'hauria vulnerat aquest dret pel fet de la limitació del temps d'al·legació. Pel que fa a aquesta pretensió cal posar de manifest que, com ha reiterat aquest Tribunal, correspon en exclusiva als tribunals de justícia ordenar i dirigir els processos judicials d'acord amb els principis i regles que els regeixen, tot vetllant per la igualtat d'armes processals, evitant dilacions indegudes i propiciant la defensa de les pretensions de les parts en litigi. Doncs bé, en el cas aquí enjudiciat, és clar que les mesures adoptades responen a la finalitat constitucionalment rellevant d'evitar dilacions en un procediment ja prou dilatat; en cap cas s'ha vulnerat el principi d'igualtat d'armes processals i els límits imposats en avançar unes hores la vista i posar un topall temporal a les al·legacions, no es poden considerar arbitraris ni desproporcionats (cal tenir present que el recurrent en empara va poder al·legar durant més de dues hores i els límits li van ser anunciats amb molta antelació).

Contra la sentència del 25 de febrer del 2010 dictada en apel·lació per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia el recurrent al·lega, en l'incident de nul·litat d'actuacions, quaranta-set vulneracions dels seus drets de l'article 10 de la Constitució, entre els quals el dret a obtenir una resolució en una durada raonable, que no es porta al recurs d'emparament, ni s'aixeca la càrrega d'aportar els arguments concrets que fonamenten la vulneració d'aquest dret des de la perspectiva dels elements que conformen el seu contingut constitucional al qual es refereix una doctrina constant d'aquest Tribunal Constitucional.

Les tres primeres vulneracions serien la conseqüència del fet que la sentència d'apel·lació no hauria reparat les vulneracions que s'havien anat produint al llarg del procediment judicial per part de les

sentències, autes i activitats judicials ja denunciats (manca de pràctica de proves o pràctica indeguda, manca de temps per preparar la vista oral i per exposar els seus arguments). La inadmissió d'aquestes vulneracions que acabem de fer en els paràgrafs precedents condueix ara directament a refusar la vulneració atribuïda a la sentència del Tribunal Superior de Justícia. També cal rebutjar d'entrada la pretesa manca d'imparcialitat que s'atribueix en general a la "justícia andorrana" sense argumentació i, en tot cas, amb desconeixement del contingut constitucional del dret a un tribunal imparcial de l'article 10.1 de la Constitució.

Les trenta-sis vulneracions restants, que hauria produït la sentència d'apel·lació consistirien en: l'absència de fonamentació de la condemna en costes en la primera instància, l'"escamoteig" de pretensions en no analitzar si l'exercici de l'activitat bancària sense llicència és una qüestió d'ordre públic; la inversió de la càrrega de la prova en determinats supòsits; l'"escamoteig" d'arguments emprats per demostrar la falta contractual i extracontractual; la "tergiversació" per part del Tribunal de determinats arguments en relació amb la nul·litat dels contractes, l'omissió de tota referència a la rescissió de la incolutum datio i en trenta ocasions la manca de motivació raonable i error manifest.

Doncs bé, la lectura de la sentència recorreguda posa de manifest que aquesta dona resposta expressa –llevat d'un cas en què és tàcita, però clara perquè del context es poden deduir les raons que la fonamenten– a totes les pretensions formulades i ho fa amb un raonament que no es pot considerar arbitrari. De fet, en molts casos, especialment en les trenta denúncies d'arbitrarietat i error patent o manifest, el recurrent no aixeca la càrrega processal que li correspon d'exposar amb claredat, és a dir, no exposa els motius pels quals considera, des de la perspectiva constitucional, que els arguments emprats pel Tribunal Superior de Justícia són manifestament erronis o arbitraris. Aquest Tribunal ha reiterat que només es poden vulnerar els drets de l'article 10 i, més precisament, el dret a una decisió fonamentada en Dret, quan la resolució presenta evidents falles lògiques o, des de la perspectiva de la lògica jurídica, quan s'aparta de manera incontrovertible de la communis opinio consolidada dels juristes andorrans. Cap d'aquestes dues deficiències, que són l'únic cànon que pot emprar el Tribunal per no convertir-se en darrera instància judicial, s'argumenta en el recurs d'empara.

Finalment respecte de l'auto del 15 d'abril del 2010 que desestima la nul·litat de la sentència d'apel·lació, el recurrent imputa quatre nous motius de vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a la defensa. El primer i el quart tornen a atribuir-se a la no reparació de les vulneracions precedents. Els altres fan referència: a la no resposta a la pretensió de suspensió de l'execució de la sentència d'apel·lació que va formular un mes abans de la resolució del recurs de nul·litat i a la condemna en costes de l'incident. Es tracta, però, de decisions raonables, malgrat que la primera d'elles sigui tàcita, respecte de les quals aquest Tribunal no ha de fer cap altra consideració.

Per tot el que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2010-11-RE, interposat per la representació processal del Sr. Joan Isern Cunill per manca de contingut constitucional.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 13 d'octubre del 2010.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat